

ZEMPLÉNI LAPOK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Főút 9. szám

hova minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint az előfizetési s hirdményi pénzek is küldendők.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Társadalmi hetilap,
főtekintettel Zemplénmegye érdekeire.

(Megjelenik minden kedden.)

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50 „
Néptanulóknak és körjegyzőknek egész évre . . . 4 „ — „

A hirdetési díjak, a hirdetési rovat élén látható díjszabályzat szerint számítatnak.

Felelős szerkesztők s kiadótulajdonos társak:

BORÚTH ELEMÉR **HORNYAY KÁLMÁN.**

Zemplénmegye fővárosa és teendői.

II.

Első cikkünkben elősorolni ígértük azon tényezőket, melyek városunk emelkedését előmozdítanók.

Mindenek előtt egy ily központi városnak, mint Ujhely, kellemessé, vonzóvá kell tenni a lakást, vagy tartózkodást minden osztályú emberekre nézve, de főleg azokra, a kik a miveltetés magasabb színvonalán állanak; mert ezek részvéte nélkül nagyobb városi szint nemcsak nem ölthet a város, de ki van téve még a vagyoni csökkenésnek is annyiban, hogy a miveltetemberek, még áldozattal is, nagyobb városokban keresnek szórakozást; tehát, nemcsak hogy idegenek nem kereshetnek föl, hanem még a bentlakosok is kiviszik pénzeiket, mert otthon nem vásárolhatnak azért, teszemből, nemesebb élvezeteket, melyekre mivelt embereknek oly természetszerű szükségük van, mint épen a napi kenyérre. — Mit tett e részben eddig városunk? Vajmi keveset. Pedig Sátoralja Ujhelynek 10—12000 lakosságához viszonyítva, aránylag igen népes, mivelt közönsége van. Négyannyi népességű városok sem dicsekedhetnek mindenütt oly contingensével a miveltetebb lakosságnak. Ehez járul a közel vidéknek számos mivelt családja; számos gyűlések alkalmával, ezen gyűlések, és a megyei bizottság tagjai; — kik most ritkábban, majd gyakrabban, de majdnem hétről-hétre láthatók városunkban, és a mint jöttek, úgy sietnek is tőlünk haza, lehet, hogy némelyek unatkozni, de legalább szebben unatkozni, mint itt élvezni, a hol nyilvános társadalmi életünk alig nyújt élvezni valót.

Azonkívül tehát, a mit eddig városunk a külső szépítés és kényelem tekintetében dicséretre méltóan tett és tesz, hogy t. i. a város utcáit kövezettel látja el, a világításról, habár az még elég tökéletlen, gondoskodni igyekszik, és más tekintetben is, a mi a csint és rendet illeti, emelkedést mutat; azon kívül, mondjuk, elodázhatlan szükségnek tűnik föl előttünk egy színházi terem berendezése. Színházépítésről szólnánk, ha nem ismernők közelebbről a város viszonyait; de tudjuk, hogy ez jelenleg nem lehet, amaz pedig

kivihető; sőt úgy tudjuk, hogy maga a városi képviselő testület is, minden megoszlás nélkül, barátja ezen eszmének s belátta, hogy ez az első, a mit legközelebb tenni kell.

E részben tehát, a mi a dolog lényegét illeti, Ujhely városának nincs buzdításra szüksége; lehet csupán egy jóakaratu figyelmeztetésre, mely abból áll: vegye jól fontolóra, mily magasabb érdekek teszik szükségessé ezen intézkedését; ennél fogva, ne legyen kicsinyes a kivitelben, mert nem egy-két évnek épít, hanem hosszabb időre s meglehet, hogy aprólékos reparatója, mely pedig szinte pénzbe kerül, igen rövid idő alatt kárba vesztetne a közönség fokozottabb igénye miatt, melyet más vállalkozás kísérhetne meg kielégíteni. Színházi teremre, ha a fentebb érintett okokat, s ha azon körülményt, hogy városunk egy színházi kerület tagjával jelöltetett ki, nem tekintenek is, — mindenestre szükségünk van; legyen tehát az olyan, a mi bár szerényebb keretben, de mindenesetre hivatásához méltó. Az ebbe fektetett tőke, ha egyelőre talán nagyobbak látszanék is, noha, szerintünk az épületnek jövedelme által fedezhető, — mindenesetre olyan, mely más tekintetben kifizeti magát, alkalmat nyújtván a város közönségének arra, hogy könnyebben juthasson a nemesebb élvezetekhez, a mi nagy erkölcsi haszon is, mert a ki ily élvezetekben részesülhet, örömebb kerül el másneműt; másfelől pedig a vidéki közönség előtt is egy menedék helyet nyit meg az üdülésre, szórakozásra, — s mig közvetlenül a társas életet élénkebbé teszi, anyagilag is a lakosság hasznát mozdítja elő. — Erről most elég ennyit.

F. I.

Népnevelés.

(Kü.) Azon jelentékeny hangot, mely e lapokban a múlt héten megyénk tanítóinak egyesülése mellett nyilatkozott, mi nem csekély meglepéssel vettük tudomásul. Megelégedésünkre válik az, hogy oly tekintélyes tanférfiu, mint K. Z. tisztelt cikkíró ur is nyíltan elismeri, miszerint „talán szomorúan is tekinthetnénk Zemplénmegyénk merev tettségére a tanügy terén, midőn 10 évi kinos vajudás után sem alakította

meg a megyei tanító-testületet! K. Z. ur tehát e tekintetben velünk teljesen egyetért. A zemplénmegyei tanítók nagyobb része kereszthez kézzel nézi a hazai tanító-egyletek munkálkodását. A magyarországi tanító-egyletek szövetsége, az Eötvös-alap intézménye, a tanítói nyugdíj kérdése, a népkönyvtárak ügye, a népoktatási törvény revisioja és még több a neveléssel összefüggő, közérdekű kérdés úgy látszik nem érdekli őket! E lapokban már többször hívtattuk fel a megyei tanítók egyesülésére, de a lelkes felhívások eredménytelenül elhangzottak — a tanítók hallgatnak! . . . Szomorú dolog ez! Valóban bajos volna meghatározni, hogy voltaképp a pénz — a fizetendő 2—3 frtnyi évi tagsági díj-e oka azon óriási közönynek, melylyel tanítóink nagyobb részénél találkozunk, — ha egyesülésről van szó. Vagy az anyagi gondoktól gyötört tanító lelke, mintha már nem élne benne szomorú sorsa jobbrafordultának reménye, képtelen azon intézvény magasztus céljának felfogására, mely a tanítók erkölcsi és anyagi állásának emelését tűzi ki feladatául? Ez — mondjuk — annyira szomorító, hogy a tanügybarátaink valóban kétségbe kellene esnie, ha nem lenne reményhorgonyt ama tudatban, hogy megyénk minden vidékén találkoznak K. Z. urhoz hasonló tanférfiak, kik buzdítani, lelkesíteni tudnak. Ezekhez intézzük ezennel utólszor szavainkat! Főképen Sárospatak, Tokaj, Gálszécs, Nagy-Mihály, Homonna, és Varannó tanférfiai lehetnének az egyesülés apostolai.

A folyó évi július havában tartandó megyei tanító-egyesülés ügyében kiküldött szervező bizottság f. hó 27-én tartja első ülését.

(Kü.) Az Eötvös-alap központi gyűjtőbizottsága alapszabályainak értelmében a múlt évben begyűlt adományok és rendes évi díjak összegének feléből egy 200 frtos, egy 150 frtos és kilencz 100 frtos ösztöndíjat, három 100 frtos és két 50 frtos segélyt alkotott, így tehát összesen 1650 frtot fog kiosztani. A 200 frtos, valamint a 150 frtos és az első 100 frtos ösztöndíjakra egyetemi hallgatók, a nyolcz 100 frtos ösztöndíjakra pedig fogymnáziumi, főreáltanodai vagy képezdei tanulók pályázhatnak; a három 100 frtos és két 50 frtos segélyért folya-

És úgy leve.

Az a rózsaszínű levélke, a mit Olivér akár a trotoire kövezetén is képes volt megírni, ott reszketett már ujjai (t. i. hősünk ujjai) között, miközben térdei remegve hajoltak meg s szemei esdőleg pislongattak a fonséges „szobaczcizus“ felé.

A szemérmes leányzó hirtelenében azt vélte, hogy ez a különös pozíció az irányában kigyult gyöngéd érzelmek kifolyása kezd lenni. Végre tehát reám is mosolyog a szerelem hajnalja — gondolá magában s karmin pirosságu körökben végződő tiz ujját szeméire illesztve, mohón nyeldeste a fodorított haju ifjunak minden egyes szavát. Csak mikor a rózsaszínű levélke mellett a csillogó „h u s z a s“ is felragyogott: akkor látta be, hogy családós úzi vele játékát.

Valóban az. Mert hát csakhamar megtudta, hogy a rózsaszínű levélkét urnőjének kell átadnia, az a „h u s z a s“ pedig a v é k o n y t i s z t e l e t d i j.

Talán ha nem mondom is, elképzelhető, hogy egy piánóa „szobaczcizus“ szive is elfacsarodott, már hogy is ne! mikor ilyen csalódást kellett megérnie; mindazon által elfogadtatott a levél is, no meg a „portó-díj“ is. Talánha ez utóbbi nem mutatkozik, haragra is gerjedhetett szobaleányi szive; de így hogyan lehetne egy oly csókólni való fiatal embernek — minő borbélyunk, kérelmét megtagadni?! . . .

A „szobaczcizus“ nem kalkult csak úgy egészen — levegőbe, midőn a levél expedálására vállalkozott. Olyanformát is gondolhatott a derék leányzó, hogy ha ő ezt az illatos rózsaszínű papírost rendeltetési helyére beszolgáltatja, igen könnyen bekövetkezhetik, hogy úgy kiadják az utat szerelmes borbélyunknak, hogy eszeágában sem lesz annak többé a kisasszony után ásingózni.

— Es ekkor, és ekkor talán — ábrándó-

TÁRCSA.

Téli zöld.

(1851.)

Ki van terítve hólepelbe,
Még halt, nem érez már a föld;
Miként maradhatál életbe?
Halál karján, oh téli zöld!?

A halhatatlan hü reménynek
Aldott szülőte vagy talán, —
Teremvén a kétségbesésnek
Vihardulta sivatagán?

Zöldelsz a hol minden lehervad,
Mosolygsz midőn borong a tél;
Léted egy szebb jövőbe olvad.
Ha majd az új tavasz kikél. . .

Ah! jelve vagy te egy érzetnek,
Mely bennünk akkor született,
Midőn az irigy isteneknek
Haragja vész közé vetett. . .

S e kisded érzem — mint a gyermek
A fenevad barlangjánál —
Nem ismervén halálfélelmet
Ugy röpked és úgy játszdogál. . .

Hah! mint üvölt az éj . . . Herodes
Mint dul a kisdedek között! . . .
De e gyermek túl éli mégis
Kik halálra keresik őt.

Miskolczy Pál.

Egy szerelmes borbély-legény viszontagságai.

(Félig-meddig igaz történet.)

Írta: Farkas Bertalan.

(Vége.)

„Minek is van a szív s a szívben szerelem!“
Ez a fájdalommal bélelt gondolat nyöszörgött a szerencsétlen Olivérnek szive katlanában, a mint életre-halálra elszánva magát, nyomult az Elvira lakása felé.

Meg ne rémülj kedves olvasónom! az ég szerelmeért, valahogy azt ne hidd, hogy most meg már a szép nőre feni a beretváját! Még ennyire neki nem keseredett. Más, egészen más fajta szándék mozgatta hősünknek lábait.

— Meg kell tudnom, hogy szeret ő, meg kell tudnom, minden áron, omoljék bár össze ez a keservteljes világ. — Ilyeténképen zajlott fejében a gondolatok örvényes árja, imigy pufogott szivében az érzelmek ludhusos kásája. . . Mondani is fölösleges, hogy mire gondolt. Elvirára.

— Jer te a népek és világok ügyeit kormányzó, halhatatlanságra érdemes szobaleányzó — fűz tovább eképen az ő gondolatait; jer, oh jer, siess szemem elé a kellő madártávlatba; nyisd ki füleidet a hallásra, tárd ki markodat ezen utolsó „h u s z a s“ befogadására és azután . . . azután . . . De nem! . . . Maradj! . . . Ne fáradj! . . . Én rohanok hozzád. Oda, vetem magam fűre lábaidhoz . . . Imádkozni fogok előtted, mint fáradt vándor a szent kép előtt, csak ezt, ezt az egyetlen egyet tedd meg, a mit utóljára, legislegutóljára kérek tőled.

modhatnak keresetképtelen tanítók vagy ezek özvegyei, esetleg nyomorék árvái. Az ösztöndíjakért folyamodók a tanulmányaikról szóló bizonyítványon kívül arról szóló okmányt is tartoznak mellékelni, hogy szüleik az Eötvös-alapnak tagjai. A segélyért is szintén csak oly tanítók folyamodhatnak, kik az Eötvös-alaphoz évi díjaikat rendszeresen befizették. — Az Eötvös-alap 3 év előtt keletkezett s tekintve üdvös céljait máris szép reményekre jogosítja eddigi működését: sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy tudtunkkal csak 5-6 zemplénmegyei tanító tagja ezen üdvös intézménynek. Pedig az Eötvös-alap nem kíván mást a szerény tanítótól, mint hetenkint 2 krajczárt vagy évenként 1 frtot évi járulék fejében, hogy e fillérekből kenyeret teremtsen szűkölködő tanuló gyermekei számára. A magyarhoni néptanítók nagy része azért felkarolta az Eötvös-alap szent ügyét, a tanító-egyletek csatlakoztak hozzá, egyes nemes szívű emberek, városok, hitközségek, pénzintézetek és más társulatok jótékony adományaikkal gyarapítják az alapot úgy, hogy a mai tisztá vagyona már több 3300 forintnál. Ezenkívül van az alapnak 1734 frt 50 kr. és kamatai tőkésített vagyona. A múlt évben ösztöndíjak s segély gyanánt 1050 frt. osztott ki. Megemlítvén végül azt, hogy az alap multévi számadásait a magas miniszterium is megvizsgálta, azon óhajttással fejezzük be e közleményünket: vajha az Eötvös-alap meggyűlölt is minél számosabb pártfogókat nyerhessen.

Közgazdaság.

Gazdasági levelek.

I.

A magyar mező-gazdaságot évek óta sujtják már különféle kalamitások el annyira, mikép e kalamitások következtében, föl sem tűnik már, ha egy-egy tősgyökeres magyar fő ur ősi birtokába „új földes ur“-at látunk — fájdalom — legtöbb esetben nem magyart, — bele ülni. A ki e vizsás helyzet okait fürkészi, meggyőződik, mikép az nem e szerény levél keretébe tartozó politikai, társadalmi, égjai sat. okok mellett, magában a magyar mező-gazdaság üzemében is van egy nevezetes ok, mely kalamitásainknak okozója. Ezen ok az ország-szerte meghonosult tulságos nagy mérvű szemes gabona termelés és az ennek következtében megszületett rémek: a rozsdá és az üszög; mert ezen rémek azok, melyek a magyar gazdának, tömérdek állami, községi és magán terhei által, már előre megdrágított termését tönkreteszik.

Az előrehaladott természeti tudományok természetmennyéink ezen betegségeit már izról-izre ismerni állítják; kimutatják: mikép a rozsdá és az üszög bizonyos élősd gombafajok; hogyan keletkeznek, tenyésznek és fajuk fentmaradását miképen biztosítják. De azon biztos jó tanácssal, hogy e csapásoktól a gazda hogyan óvja meg magát, — fájdalom — még idáig a természettudósok is hátrálékban vannak. Mert például a rozsdá kiirtására annak idejében ajánlott „termés elégetésre“ nézve, méltán felfoháskodott a sorsüldözött gazda, hogy: „Medicina peior morbo!“ Vagy hogy az üszög elhárítására nézve ajánlott különféle „pácizások“ czéjra vezetők legyenek: azt mi lelkünk egész erejéből óhajtuk és a tudomány által ajánlott ezen eljárást, lelkünk megnyugtására, kö-

zött dobogó szívvel, mert hiszen azért a szobaleány szívnek is csak szabad ábrándozni — talán még az is megtörténhetik, hogy...

Nem gondolta tovább, csak egy akkurátus sohaj röpiült el ajkáról, a mi azt is jelenthette, hogy „az ördög nem alszik“...

A „szobacizus“ értette az ő mesterségét, különösen akkor, ha a saját bőre vagy helyesebben mondva: szerencséje is szóban forgott. Azért is, a midőn a levélkét átadta urnőjének, olyan pillanatot választott, hogy a morózus nagybácsi is szemtanu lehessen. Persze, mindamellett ügyesen kellett játszani a játszmat, mintha az egész úgy „suttymban“ akarna történni.

Elvira megütöközött a levél átvételekor s kérdőleg tekintett a szobaleányra, ki azonban mintha észre sem venné a kérdő pillantást, hirtelen kikotródott a szobából.

A morózus nagybácsi figyelmét ki nem kerülte a rózsaszínű levélke s a következő pillanatban már az ő kezében volt az, melyet Elvira palástolhatlan álmélkodás közt nyujtott át neki.

De halljuk szerelmes hősünk szív-ömlengéseit.

„E göröngyös világra a csillagok azuros országából zephirek szárnyain alászállott angyali istennő, imádott Elvira! (Ez volt a megszólitás). Egy epedező szív remegő sohajtásai repülnek hozzád e vásondarabokból papirossá szellemlült illatos blanquette-en. Ezen epedő szív ketté reped bánatában nélkülüled ismét összeforr egyetlen biztató szavadra. Oh, küldd ezt az éltető szót a forró szerelem lenge lég-hajóján, oh küldd felém, ki még születésem előtt is csak rólad ál-

vetjük is, de a meggyőződés egész erejével hinni nem tudjuk.

A ki Magyarország gabona-termelési viszonyait figyelemmel kíséri, okvetlen a szemébe kell tűnni: mikép e termelés, a mezőgazdaságban egyedül üdvözítő helyes arányokat már régesrégén tulhaladta!... A gazdag alföldi legelők, rétek, melyeken a multban megszámlálhatlan sokaságban tenyészett a világhírű — és e szép híret, igavonásra alkalmas volta, szivossága, a járványoknak leginkább ellenálló tulajdonsága, kitünő husa, bőre, szarva stb.-nél fogva, megis érdemelte! — magyar szarvasmarha; ma hosszában széltiben feltörve, gabona-termelésre használtatnak. A felföld gazdái is elcsábította azon illusorius haszon; mi a nagymérvű szemesgabonák termeléséből mutatkozik; az erdőségeket, melyek árnyában a nemes juh százazrei legeltek, kiirtatták, hogy a szemtermelésnek minél nagyobb tért biztosítsanak. Szóval riadó jelszóvá vált nagy Magyarországon a szemtermelés és a gazdagságnak egyedüli éltetője, fentartója, nélkülözhetlen mellékága: az állattenyésztés és az ezzel karöltve járó hizlalás és takarmánytermelés, elhanyagoltatott. — Ezen állításunk igazsága felől megbizonyosodhatik bárki, a ki országos vásárait látja és megfigyeli az azokon összehajtott, joggal az ismert világgrészek egyik marhafajához sem tartozó, száualmat gerjesztő csögbög ivadékot.

Mivel pedig az állattenyésztés és a vele járó takarmánytermelés és trágyatermelés elhanyagoltatott, úgy járt a magyar gazda földjével, mint a fősvény tehenével, ki azt bőven fejni akarván, a nélkül, hogy bőven etette volna is: a tehén — elrugta a tejet.

Az állattenyésztés elhanyagolása megboszultlanul nem maradt; a gazdaság egyensulya felbomlófélben van és ezen felbomlás nyilatkozik most nemcsak éghajlati viszonyainknak elromlásában, hanem különlegesen abban: hogy természetmennyéink a minden ok- és épszerű mérveket tulhaladó szemtermelés következtében, elbetegeskedtek és ezen elbetegesedésnek természetes következménye, mondhatnók — folyománya: a végzetes üszög és a rozsdá! Még most csak az elbetegesedés által tántet földünk: hogy termőerejében megvan támadva; de minden jóstehetség nélkül megjövendőlheto, mikép ha ezen okatlan tultermeléssel a magyar gazda fel nem hagyja: a talaj végkimerülését fogja előidezni!

Hogy tehát az üszög és a rozsdá roppant pusztításait elkerülhessük, mindenekelőtt a gazdaságból kitagadott helyes arányokat állítsuk vissza aként, hogy a tulságos szemtermelés helyett, az állattenyésztést és a vele járó mezőgazdasági mellékes iparágakat is honosítsuk meg.

De még azon esetben is, ha t. i. a megbeszélte mezőgazdasági kóros állapotok, minők: a talaj termő-erejének megtámadása, a természetmennyék elbetegedése, a rozsdá, az üszög stb. nem léteznének is, még akkor is fő-fő ideje volna az idáig folytatott tultermeléssel felhagynunk; mert ezen vastag hiba ugyszólván kontinentális lévén, ma már ott állunk: mikép, ha a jó ég a magyar mezőgazdák kedvéért egy pár, állam vagy legalább a gazdag északnémetek aratását meg nem semmisíti: az esetben bármily jó termésé legyen a mi hazánknak: természetmennyéinket a reájuk fordított munka, adó-és egyéb költségeinek arányában, értékesíteni nem tudjuk!

Már pedig, ha Magyarország mint kiválólag

modozám! Ne kívánd halálomat, ne zuzd szét életemet! Észrevehetted már régen, mennyire zokog szívem utánad. Vigasztalj meg, imádott hölgy! Mindent meg akarok előtted vallani, — mindent óhajtok tudni, — adj nekem egy — „rendesvoust“. Imádód: Lebegényi Olivér.

Elvira csak ámult, bámult, a morózus nagybácsit meg — kicsibe mult, hogy nyakon nem ütötte — a guta.

— Ez már plusquam arczátlanság! csattant fel az öreg ur. Várj csak borbélyka, majd adok én neked „rendesvoust“.

Ezután pár sort mondott az Elvira tollába s néhány percz mulva a szobacizus vitte a kedvező választ; a „rendesvoust“ megadatott.

— Ej édes bácsi, hova gondol? ellenteté a szép hölgy.

— Csak te bizd rám, gyermekem.

Vakító sötét éjszaka volt. De az Olivér szemei előtt egy lángban égő mennyország ragyogott. Már hogyis ne, a midőn gyertyát (ez volt a jel) látott az ablakban.

Hogy milyen boldogságtól duzzadozott keble, ha a nem sokára bekövetkezendő pillanatokra gondolt: azt az én tollam gyöngye lefesteni, azt kérem alásan, csak gondolni lehet.

A „szobacizus“ vala a kalauz, miként ezt nemes hivatása szabta eléje.

Már az udvarban voltak, azután a folyosón, azután az előszobában, ... azután felnyilt előttök a paradicsom ajtaja s a lelkendező ifju készült imádottja karjaiba rohanni...

Most egyszerre rémülve vette észre, hogy ott az ablakban a jeltadó gyertya kialszik s pokoli sötétség veszi körül, majd hirtelen valami árkan-

földművelő állam, ez idő szerint, szemes gabonából pénzt nem árulhat: nem vigasztalhatja magát azzal, hogy más népek példájára, ipara és kereskedelmével pótolandja ki a hiányokat... Hiába kiáltják az állambölcsek neki, hogy: „Te agerre magyart itthon marad biz az szegény és szivszorongva nézi, hogyan licitáltatja el az adóvégrehajtó a feje való párnáját?!...“

Mivel pedig ipara, kereskedelme nem olyan az országnak, hogy belőlök jólétet várhatna olyan csak a jövőben remélhetne is: semmisen épszerübb, mint hogy mezőgazdaságát, minden kitelhető módon a tükély, az okszerőség azon magas fokára emelje: melyen az állattenyésztés, hizlalás, szóval az áldásos sokoldalúság, emberi számitás szerint remélnie engedje, hogy — megéllhessen!

K. K.

Közegészségügy.

Egészségügyi javaslat.

(A városi főbíróihivatalhoz foganatosítás végett beterjesztve.)

A m. kir. belügyministeriumnak az oroszországi „pestis“ járvány távoltartására a törvényhatóságokhoz intézett járványelleni ovrendszabályok szigorú foganatosítását tárgyazó körrendeletének városunkra való könnyebb alkalmazása szempontjából szükségesnek tartom t. főbíró urnak a következőket ajánlani szives figyelmébe.

1. A lakházak és közhelyek tisztán tartására nézve a városunkban éppen olyan szapora, mint ronda korcsmák kávéházak és kávéházaknak csufoft lebuajok és bordélyházak, hol a piszok és erkölcs-telenség karöltve tündöklenek, helyiségeinek éjjeli szigorú vizsgálata, ezekben a reggelig tartó tivornyázás beszüntetésének szigorú foganatosítása.

2. A köztérek tisztán tartására nézve a sertés- és hal piac; a fiakkeresek, a sakterház, szodagyarak, mészárosok, korcsmák, hentesek, pékek és firdő helyiségek udvaraiban felhalmozott trágya, sár és szemetdombok eltávolittatása.

3. Mészárosok padján és udvarjaiban felhalmozott nyers bőrök tartásának magtilltása.

4. Árnyékszékek és peczegődrök kiirtésének (különösen a közhelyeken) elrendelése és vas-gálic oldattal hetenkénti fertőztelenítése.

5. A vágóhidnak falai- és padozatára ráragadt- és piszoktól tökéletes megmentése, levakartatása és lemosatása karbolsav oldattal hetenkinti fertőztelenítése.

6. Mészárszékek és hentesboltok helyiségeinek vas-gálic oldattal hetenkinti fertőztelenítése.

7. Az ispotályok helyiségeinek fertőztelenítése éppennygy, mint az kórházainkban történik.

8. Élelmi és tápszerek, ugyszintén az italoknak szorgos rendőri vizsgálata.

Kelt S.-a: Ujhely, 1879. február hó 10.

Dr. Sebeök Antal,

városi orvos.

A Közönség rovata.

— Alak s tartalomért a beküldő felelős. —

A „thyphus-járvány“ kérdéséhez.

Jelige: „Alios ego vidi ventos.“

Három héttel ezelőtt e becses lapok hasábjain egy typhus járványnak városunkban általános biztosnak hitt létezését határozottan tagadtam; — tettem azt az ügy fotosságánál fogva, minden czél-

gyal, vagy pokolra szánt ördög nyakon csipi, a másik — karját fogja meg, a harmadik — száját tömi be, szeméit bekötik, azután fauteuitt tolnak elő s őt a szerencsétlent leültetik, mint valami szivesen látott vendéget.

De még ez mind semmi! Egyszerre csak olyan ismerős hang üti meg füleim, mintha szappanhabot vernének, beretvát fenének. Kiáltana, de nem tud; megmozdulna, de nem tud; — könyörögne, de nem tud. Irtóztató érzés fogja el; — most nek metszik meg a torkát...

Ne tessék megrémülni! Hősünk feje körül pár percz mulva müértő kezek szorgoskodnak s mire magához tér, már ujra ég a jeltadó gyertya, szemeiről is lehull a köhélék, tükörbe is tekinthet, ... bár ne látta volna soha ily magát... Irtóztató! Az egész fejét csupasra — beretválták. Ugy nézett ki koponyája, mint egy — tekintélyes bécsi tök.

Szegény Olivér eszeveszetten rohant ki az ajtón. Most jött az istenek legnagyobb átka. A szemközti ajtón a szép Elvira lépett ki, kezében égő gyertyával. Egy sikoltás és a gyertya azokhoz a piczi lábacsokkához hullott.

Hősünk meg volt semmisülve. „Isten veled vérmes remények!“

Talán a világ végeig szaladt volna, ha a kapuban egy érző kebelbe nem ütökzik.

— Legyen tehát az egésznek igazi „shakespeare“ — i megoldása — sohajtott fel s oda borult a „szobacizus“ remegő keblére, hogy onnan soha többé le ne szakadjon.

Jobb is volt ily hirtelen sötétben, mert még a szobacizus is vissza talált volna riadni.

A többi aztán a jövő dolga volt.

modhatnak keresetképtelen tanítók vagy ezek özvegyei, esetleg nyomorék árvái. Az ösztöndíjakért folyamodók a tanulmányaikról szóló bizonyítványon kívül arról szóló okmányt is tartoznak mellékelni, hogy szüleik az Eötvös-alapnak tagjai. A segélyért is szintén csak oly tanítók folyamodhatnak, kik az Eötvös-alaphoz évi díjaikat rendszeresen befizették. — Az Eötvös-alap 3 év előtt keletkezett s tekintve üdvös céljait máris szép reményekre jogosítá eddigi működését: sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy tudtunkkal csak 5-6 zemplénmegyei tanító tagja ezen üdvös intézménynek. Pedig az Eötvös-alap nem kíván mást a szerény tanítótól, mint hetenkint 2 krajczárt vagy évenként 1 frtot évi járulék fejében, hogy e fillérekből kenyeret teremtsen szűkölködő tanuló gyermekei számára. A magyarhoni néptanítók nagy része azért felkarolta az Eötvös-alap szent ügyét, a tanító-egyletek csatlakoztak hozzá, egyes nemes szívű emberek, városok, hitközségek, pénzüzetek és más társulatok jótékony adományaikkal gyarapítják az alapot úgy, hogy a mai tiszta vagyona már több 3300 forintnál. Ezenkívül van az alapnak 1734 frt 50 kr. és kamatai tőkésített vagyona. A múlt évben ösztöndíjak s segély gyanánt 1050 frt. osztott ki. Megemlítvén végül azt, hogy az alap múltévi számadásait a magas miniszterium is megvizsgálta, azon óhajttással fejezzük be e közleményünket: vajha az Eötvös-alap meggyökösben is minél számosabb pártfogókat nyerhessen.

Közgazdaság.

Gazdasági levelek.

I.

A magyar mező-gazdaságot évek óta sujtják már különféle kalamitások el annyira, mikép e kalamitások következtében, föl sem tűnik már, ha egy-egy tősgyökeres magyar fő ur ősi birtokába „új földes ur“-at látunk — fájdalom — legtöbb esetben nem magyart, — bele ül. A ki e viszás helyzet okait fűrkészi, meggyőződik, mikép az nem e szerény levél keretében tartozó politikai, társadalmi, égalji sat. okok mellett, magában a magyar mező-gazdaság üzemében is van egy nevezetes ok, mely kalamitásainknak okozója. Ezen ok az ország-szerzte meghonosult tulságos nagy mérvű szemes gabona termelés és az ennek következtében megszületett rémek: a rozsdá és az üszög; mert ezen rémek azok, melyek a magyar gazdának, tömérdek állami, községi és magán terheit által, már előre megdrágított termését tönkreteszik.

Az előrehaladott természeti tudományok természetmennyéink ezen betegségeit már izról-izre ismerni állítják; kimutatják: mikép a rozsdá és az üszög bizonyos elősdi gombafajok; hogyan keletkeznek, tenyésznek és fajuk fentmaradását miképen biztosítják. De azon biztos jó tanácsos, hogy e csapásoktól a gazda hogyan óvja meg magát, — fájdalom — még idág a természetudók is hátrálékban vannak. Mert például a rozsdá kiirtására annak idejében ajánlott „termés elégetésre“ nézve, méltán felfoháskodott a sorsüldözött gazda, hogy: „Medicina peior morbo!“ Vagy hogy az üszög elhárítására nézve ajánlott különféle „páczolások“ célra vezetők legyenek: azt mi lelkünk egész erejéből óhajtjuk és a tudomány által ajánlott ezen eljárást, lelkünk megnyugtatasára, kö-

zött dobogó szívvel, mert hiszen azért a szobaleány szívnek is csak szabad ábrándozni — talán még az is megtörténhetik, hogy...

Nem gondolta tovább, csak egy akkurátus sohaj röpiült el ajkáról, a mi azt is jelenthette, hogy „az ördög nem alszik“...

A „szobaciczus“ értette az ő mesterségét, különösen akkor, ha a saját bőre vagy helyesebben mondva: szerencséje is szóban forgott. Azért is, a midőn a levélkét átadta urnőjének, olyan pillanatot választott, hogy a morózus nagybácsi is szemtanu lehessen. Persze, mindamellett ügyesen kellett játszani a játszmat, mintha az egész úgy „suttymban“ akarna történni.

Elvira megütöközt a levél átvételekor s kérdőleg tekintett a szobaleányra, ki azonban mintha észre sem venné a kérdő pillantást, hirtelen kikötődött a szobából.

A morózus nagybácsi figyelmét ki nem kerülte a rózsaszínű levélke s a következő pillanatban már az ő kezében volt az, melyet Elvira palástolhatlan álmélkodás közt nyújtott át neki.

De halljuk szerelmes hősünk szív-ömlengéseit.

„E göröngyös világra a csillagok azuros országából zephirek szárnyain alászállott angyali istennő, imádott Elvira! (Ez volt a megszólítás), Egy epedező szív remegő sohajtasai repülnek hozzád e vá szondarabokból papirossá szelle múlt illatos blanquette-en. Ezen epedő szív ketté reped bánatában nélkülös ismét összeforr egyetlen biztató szavadra. Oh, küldd ezt az éltető szót a forró szerelem lenge léghajóján, oh küldd felém, ki még születésem előtt is csak rólad ál-

vetjük is, de a meggyőződés egész erejével hinni nem tudjuk.

A ki Magyarország gabona-termelési viszonyait figyelemmel kíséri, okvetlen a szemébe kell tűnni: mikép e termelés, a mezőgazdaságban egyedül üdvözítő helyes arányokat már régesrégén túlhaladta!... A gazdag alföldi legelők, rétek, melyeken a multban megszámlálhatlan sokaságban tenyész tetett a világhírű — és e szép hírét, igavonásra alkalmas volta, szívossága, a járványoknak leginkább ellenálló tulajdonsága, kitünő husa, bőre, szarva stb.-nél fogva, megis érdemelte! — magyar szarvasmarha; ma hosszában szétiben feltörve, gabona-termelésre használtatnak. A felföld gazdait is elcsábította azon illusorius haszon; mi a nagymérvű szemesgabonák termeléséből mutatkozik: az erdőségeket, melyek árnyában a nemes juh százezrei legeltek, kiirtatták, hogy a szemertermelésnek minél nagyobb tért biztosítsanak. Szóval riadó jelszóvá vált nagy Magyarországon a szemertermelés és a gazdagságnak egyedüli éltetője, fentartója, nélkülözhetlen mellékága: az állattenyésztés és az ezzel karöltve járó hizlalás és takarmánytermelés, elhanyagoltatott. — Ezen állításunk igazsága felől megbizonyosodhatik bárki, a ki országos vásárainkat látja és megfigyeli az azokon összehajtott, joggal az ismert világrészek egyik marhajához sem tartozó, száalmat gerjesztő csöbög ivadékok.

Mivel pedig az állattenyésztés és a vele járó takarmánytermelés és trágyatermelés elhanyagoltatott, úgy járt a magyar gazda földjével, mint a fősvény tehenével, ki azt bőven fejni akarván, a nélkül, hogy bőven etette volna is: a tehen — elrugta a tejet.

Az állattenyésztés elhanyagolása megboszulatlanul nem maradt; a gazdaság egyensulya felbomlófélben van és ezen felbomlás nyilatkozik most nemcsak éghajlati viszonyainknak elromlásában, hanem különlegesen abban: hogy természetmennyéink a minden ok- és épszerű mérveket túlhaladó szemertermelés következtében, elbetegeskedtek és ezen elbetegesedésnek természetes következménye, mondhatnók — folyománya: a végzetes üszög és a rozsdá! Még most csak az elbetegesedés által tántet földünk: hogy termőerejében megvan támadva; de minden jóstehetség nélkül megjövendőlheto, mikép ha ezen oktalan tultermeléssel a magyar gazda fel nem hagyja a talaj végkimerülését fogja előidezni!

Hogy tehát az üszög és a rozsdá roppant pusztításait elkerülhessük, mindenekelőtt a gazdaságból kitagadott helyes arányokat állítsuk vissza aként, hogy a tulságos szemertermelés helyett, az állattenyésztést és a vele járó mezőgazdasági mellékes iparágakat is honosítsuk meg.

De még azon esetben is, ha t. i. a megbeszélte mezőgazdasági kóros állapotok, minők: a talaj termő-erejének megtámadása, a természetmennyék elbetegedése, a rozsdá, az üszög stb. nem léteznének is, még akkor is fő-fő ideje volna az idág folytatott tultermeléssel felhagynunk; mert ezen vastag loba ugyszólván kontinentális lévén, ma már ott állunk: mikép, ha a jó ég a magyar mezőgazdák kedvéért egy pár, állam vagy legalább a gazdag északnémetek aratását meg nem semmisíti: az esetben bármily jó termése legyen a mi hazánknak: természetmennyéinket a reájuk fordított munka, adó-és egyéb költségeinek arányában, értékesíteni nem tudjuk!

Már pedig, ha Magyarország mint kiválólag

modo zám! Nekivánd halálomat, ne zuzd szét életemet! Észrevehetted már régen, mennyire zokog szívem utánad. Vigasztalj meg, imádott hölgy! Mindent meg akarok előtted vallani, — mindent óhajtok tudni, — adj nekem egy — „rendesvoust“. Imádód: Lebegényi Olivér.

Elvira csak ámult, bámult, a morózus nagybácsi meg — kicsibe mult, hogy nyakon nem ütötte — a guta.

— Ez már plusquam arczátlanság! csattant fel az öreg ur. Várj csak borbélyka, majd adok én neked „rendesvoust“.

Ezután pár sort mondott az Elvira tollába s néhány perc múlva a szobaciczus vitte a kedvező választ; a „rendesvoust“ megadatott.

— Ej édes bácsi, hova gondol? ellenveté a szép hölgy.

— Csak te bizd rám, gyermekem.

Vakitó sötét éjszaka volt. De az Olivér szemei előtt egy lángban égő mennyország ragyogott. Már hogysis ne, a midőn gyertyát (ez volt a jel) látott az ablakban.

Hogy milyen boldogságtól duzzadozott keble, ha a nem sokára bekövetkezendő pillanatokra gondolt: azt az én tollam gyöngye lefesteni, azt kérem alásan, csak gondolni lehet.

A „szobaciczus“ vala a kalauz, miként ezt nemes hivatása szabta eléje.

Már az udvarban voltak, azután a folyosón, azután az előszobában, ... azután felnyilt előttök a paradicsom ajtaja s a lelkendező ifju készült imádottja karjaiba rohanni...

Most egyszerre rémülve vette észre, hogy ott az ablakban a jeltadó gyertya kialszik s pokoli sötétség veszi körül, majd hirtelen valami árkan-

foldművelő állam, ez idő szerint, szemes gabonáiból pénzt nem árulhat: nem vigasztalhatja magát azzal, hogy más népek példájára, ipara és kereskedelmével pótolandja ki a hiányokat... Hiába kiáltják az állambölcsek neki, hogy: „Tengerre magyar!“ itthon marad biz a szegény és szívzorongva nézi: hogyan licitáltja el az adóvégrehajtó a feje alá való párnáját?!

Mivel pedig ipara, kereskedelme nem olyan az országnak, hogy belőlök jólétet várhatna vagy csak a jövőben remélhetne is: semmimsem épszerűbb, mint hogy mezőgazdaságát, minden kitelhető módon a tökély, az okszerűség azon magas fokára emelje: melyen az állattenyésztés, hizlalás, szóval az áldásos sokoldalúság, emberi számítás szerint remélnie engedje, hogy — megélhessen!

K. K.

Közegészségügy.

Egészségügyi javaslat.

(A városi főbíróhivatalhoz foganatosítás végett beterjesztve.)

A m. kir. belügyministeriumnak az oroszországi „pestis“ járvány távoltartására a törvényhatóságokhoz intézett járványelleni ovrendszabályok szigorú foganatosítását tárgyzó körrendeletének városunkra való könnyebb alkalmazása szempontjából szükségesnek tartom t. főbíró urnak a következőket ajánlani szíves figyelmébe.

1. A lakházak és közhelyek tisztán tartására nézve a városunkban éppen olyan szapora, mint ronda kocsimák kávéházak és kávéházaknak csufolt lebuajok és bordélyházak, hol a piszok és erköletelenség karöltve tündöklenek, helyiségeinek éjjeli szigorú vizsgálata, ezekben a reggelig tartó tivornyázás beszüntetésének szigorú foganatosítása.

2. A köztérek tisztán tartására nézve a sertés- és hal piac; a fiakkeresek, a sakterház, szodagyarak, mészárosok, kocsimák, hentesek, pékek és fürdő helyiségek udvaraiban felhalmozott trágya, sár és szemetdombok eltávolittatása.

3. Mészárosok padján és udvarjaiban felhalmozott nyers bőrök tartásának magtáltása.

4. Árnyékszék és peczegődrök kiürítésének (különösen a közhelyeken) elrendelése és vas-gálic oldattal hetenkénti fertőztelenítése.

5. A vágóhidnak falai- és padozatára ráragadt- és piszoktól tökéletes megmentése, levakartatása és lemosatása karbolsav oldattal hetenkinti fertőztelenítése.

6. Mészárszék és hentesboltok helyiségeinek vas-gálic oldattal hetenkinti fertőztelenítése.

7. Az ispotályok helyiségeinek fertőztelenítése éppennyugy, mint az kórházainkban történik.

8. Élelmi és tápszerek, ugyszintén az italoknak szorgos rendőri vizsgálata.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1879. februárhó 10.

Dr. Sebeök Antal,

városi orvos.

A Közönség rovata.

— Alak s tartalomért a beküldő felelős. —

A „thyphus-járvány“ kérdéséhez.

Jelige: „Alios ego vidi ventos.“

Három héttel ezelőtt e beces lapok hasábjain egy typhus járványnak városunkban általános biztosnak hitt létezését határozottan tagadtam; — tettem azt az ügy fotosságánál fogva, minden cél-

gyal, vagy pokolra szánt ördög nyakon csipi, a másik — karját fogja meg, a harmadik — száját tömi be, szemeit bekötik, azután fauteuilt tolnak elő s őt a szerencsétlent leültetik, mint valami szívesen látott vendéget.

De még ez mind semmi! Egyszerre csak olyan ismerős hang üti meg füleit, mintha s z a ppanhabot vernének, beretvát fenének. Kiáltana, de nem tud; megmozdulna, de nem tud; — könyörögne, de nem tud. Irzóztató érzés fogja el; — most nek metszik meg a torkát...

Ne tessék megrémülni! Hősünk feje körül pár perc múlva müértő kezek szorgoskodnak s mire magához tér, már ujra ég a jeltadó gyertya, szemeiről is lehull a kötelék, tükörbe is tekinthet, ... bár ne látta volna soha igr magát... Irzóztató! Az egész fejét csupasza — beretválták. Ugy nézett ki koponyája, mint egy — tekintélyes bécsi tök.

Szegény Olivér eszeveszetten rohant ki az ajtón. Most jött az istenek legnagyobb átká. A szemközti ajtón a szép Elvira lépett ki, kezében égő gyertyával. Egy sikoltás és a gyertya azokhoz a piczi lábacsákhoz hullott.

Hősünk meg volt semmisülve. „Isten veled vérmes remények!“

Talán a világ végeig szaladt volna, ha a kapuban egy érző kebelbe nem ütközik.

— Legyen tehát az egésznek igazi „shakespeare“ — i megoldása — sóhajtott fel s oda borult a „szobaciczus“ remegő keblére, hogy onnan soha többé le ne szakadjon.

Jobb is volt így hirtelen sötétben, mert még a szobaciczus is vissza talált volna riadni.

A többi aztán a jövő dolga volt.

Tekintetesség e becses lapok husábjain is bizonyosságát adta annak, mikép gazd. növényeink elősdi ellenségeit általában, de különleg a rozsdát és üszögöt igen jól ismeri, Ennek folytán egy szíves kéréssel kereselem meg; azért pedig e lapokban, mert az ön szakértőleg adandó felete nem csak az én igénytelenségemnek, de talán másoknak is, netalán téves nézetét tisztázandja. Ugyan is:

Én hosszú gazdasági pályámon, a buzában négy-féle üszögöt tanultam ismerni.

1-ör. A porüszögöt. Ezt mindnyájan jól ismerjük; mert még az érés előtt, nevének megfelelőleg, elszaporodván, a kalásznélküli szár és annak hegyén a porüszög helye, könnyen szembetűnik. Előjön a buza, - árpa- és zabnál. (Rozsnál nem észleltem; de állítják, hogy szintén van.)

2-ör. A golyó-üszögöt. (Kugel-Brand.) Ez a buzakalász magházaiban, a szemekhelyén fejlődik ki és egy vékony, hártyaszerű burokban tartalmazza az ismeretes avas-büdös, fekete üszögport. Észleltem azt azonkívül, különösen nagymértékben a köles- és muharban. Külalakjára nézve, van gömbölyű, tojásdadalaku és hosszukás.

3-ör. A szemüszögöt. Ez szintén a magházakban lévén, abban különbözik a golyóüszögtől, hogy külalakja egészen hasonlít a buzaszemhez; igaz, hogy kevéssel poczakosabb és színtelenebb is ennél. De ha szétzúratik: belsejében a golyóüszög büdös fekete porához, mindenben hasonló port tartalmaz. Más növénynél nem észleltem,

4-er. Az ugynevezett „Spitz-Brand“-ot. Ez a természetben mint ilyen leír nem jön; hanem csak a 2-ik és 3-ik pont alatt leírt golyó és szemüszögnek a folyománya. Ugyan is: a golyó- vagy szemüszög cséplés, nyomtatás vagy bármily néven nevezhető zuzás, vagy dörzsölés által szétzúratván, a belőlök kiömlött jelzett büdös fekete por által, az ezen porral érintkezett buzaszemek, a szó valódi értelmében megfestetnek. Mivel azonban a buzaszem külseje egészben véve sima és csak hegyén kissé szőrösforma: az egész szem felülete kevésbé és leginkább csak ezen szőrös hegye festetik meg. Ha azonban nedves időben csépletik az üszögös buza: ezen gonosz üszögpor csaknem folyadékká változván, az egész szemet koromfeketére mázolja. A buzaszemek így megfestett hegyét nevezzük aztán „Spitz-Brand“-nak. De ha például a buzakalászból a golyó- és szemüszög közül, az ép buzaszemeket, az egész kalásznak összezsúzása nélkül kiválogatunk lehetne: a „spitz-brandig“ buzát nem is ismernék.

Tisztelettel kérem: sziveskedjék válaszolni: vajjon a buzaüszög felől általában, de különlegesen a „Spitz-Brand“ felől kifejtett nézeteket osztja-e, vagy minő tévedéseket lát bennök?

Kiss Károly.

Kimutatás

a sátorlaja-ujhelyi „Általános ipartársulat“ által folyó évi februárhó 9-én rendezett tánczvizgalom bevétel és kiadásairól.

Bevétel: elárusított belépti jegyekből 314 frt
felülfizetésekből 96 frt 80 kr.
Összesen: 410 frt 80 kr.
Kiadás: Összesen: 208 frt 29 kr.
Maradt tisztán: 202 frt 51 kr.

A felülfizetésekhöz hozzá járultak: Dókus József 5 frt, Meczner Gyula 5 frt, Mánik József 4 frt, dr. Erényi Jakab 4 frt, Jelenek Ádám 3 frt, dr. Hornyay Ferencz 3 frt, dr. Deutch Ferencz 2 frt, Rieder Engelbert 2 frt, dr. Löherer Lőrincz 2 frt, Bernáth Elemér 2 frt, dr. Sebeők Antal 2 frt, dr. Schön Hugó 2 frt, Gyalokly Ferencz 2 frt, Kovács János 2 frt, Bydeskuthy Sándor 2 frt, Lángh Nándor 2 frt, Gredig Jakab 2 frt, Szöllőssy Sándor 2 frt, Bettelheim Jakab 2 frt, Bródi Zsigmond 1 frt, Kovács Mihály 1 frt, Meczger Béla 1 frt, Lucz Istvánné 1 frt, id. Czinner Henrik 1 frt, Repászky István 1 frt, Bányai István 1 frt, Vass József 1 frt, Csákö Imre k. 1 frt, Kopper József 1 frt, Blizmann Ferencz 1 frt, Szkaliczky Gusztáv 1 frt, Ármágyi József 1 frt, Szöllőssy József 1 frt, Tokár József 1 frt, Láczy Elek 1 frt, Pavlik György 1 frt, Engender Mihály 1 frt, id. Farkas Lajos 1 frt, Kornstein Ignác 1 frt, Pintér Ferencz 1 frt, Glück Ignác 1 frt, Gallik Géza 1 frt, Csaszlovsky János 1 frt, Marczinkó József 1 frt, Török Pál 1 frt, Friedrich Vilmos 1 frt, Kovács Antal 1 frt, Dókus Gyula 1 frt, Hornyay Kálmán 1 frt, Schön Sándor 1 frt, Szöllőssy Arthur 1 frt, Hornik Henrik 1 frt, Jesztrebszky János 1 frt, Groszman Alajos 1 frt, Szabó Mátyás 1 frt, C. F. A. 1 frt, Schön Fülöp 1 frt, Veisz József 1 frt, Bánóczy Kálmán 1 frt, Ármágyi János 1 frt, Tóma Mihály 1 frt, Blei Herman 50 kr., Pataky Miklós 50 kr.,

Egy kérdést bátorkodom még e helyütt közzéadni; ugyanis: ki merné az alvidéket, ha talán a társulati kötelekbe vonatnék is, biztosítani az iránt, hogy a hir szerint, legujabban valahol a felvidéken elkezdett 18 öl szélességű töltést oly kiállításban meglátja valaha a mi Nagyerdők? — Hiszen oly rengeteg költsékre nem ez a szegény koldus vidék, de az egész vármegye sem képes.

E tárgyban különben Szürnyeg felfolyamodott a magas miniszteriumhoz s kívánatos, hogy a nagy-erdei általános érdekeltség ugyanazt tegye, — míg nem késő.

Most ennyit, szükség esetén majd többet.

Erdélyi Sándor,
ref. lelkész.

Vásárhely, 1879. február 15.

Vész, veszély után sujt bennünket; egy inségből ki sem gázolva, már már mással sujtatunk. — Legközelebb az árvíz rombolásának vagyunk kitéve. — Ugyanis: a Felső-Bodrog (Tapoly-Ondova) folyón a jég a januári lanyha időjárásban megindulván, a Hoór községbeni államuton és a gácsországi vaspályán lévő hidakon összetorlódtott elanynyira, miszerint nevezett folyó medrét fenéig elgátolá. Februárhó 11-én a felső víz megjött, hanem a mederben 4 méter mélységű jeget meg nem mozdíthatván, az oldal végáttakat meghágyva, szétszakgátá, a jobb parton 4, — a balparton 9 szakadást, mintegy 600 méter hosszúságban idézett elő. A jobbparton T.-Ujfalutól Szürnyegig, a balparton a morvai határtól Néspestig az egész ártért elborítá az áradat.

Hoór községben legnagyobb volt a veszély, hol 3 házat lerombolva, többet lakhatatlanná tett; takarmány, csürök, 3 méteres vízben álltak. Ember élet áldozatul nem esett; különösen Nyomárkay Hugó és Füzesséry Tamás ker. szbiró, nagy tevékenységet fejtettek ki. Az áradat alkalmával egy nő jajveszékeltésére — kinek leánya az áradat közt maradt — Nyomárkay Hugó és Füzesséry Tamás az áradatba visszazagáltak a jégtáblák között s a gyermeket a tengeri kasban megtalálván, Füzesséry Tamás ölbekapva, az áradaton keresztül megmenté. Nyomárkay Hugó az áradatba esve, csak segély által mentetett meg.

Nyomereuságos a helyzet, különösen Hoór községében, hol több szegény zsellér a töltés védéséhez ki lévén rendelve, midőn visszafordult, már házat romban látta, melyhez csak másnap juthatott s így semmijét sem mentette meg; ezek segélyezésükre egy a hatóságot, mint a jóltevő nemeslelkűeket felkérem.

Kapossy Menyhért.

Bécsi levél.

A farsang vége felé közeledünk. A bálózók jó kedve fokozódik, a deficitek szaporodása nem tartja őket vissza a Carneval herczeg bőkezűsége által nyújtott kehely utolsó cseppig való kiürítésétől, mennél közelebb a hamvazó szerda alakjába öltözött „netovább“, annál élénkebb az elite-, polgár- s álarczos bálókban a táncz, annál inkább iparkodnak Bécs legkülönbözőbb köreinek mulatságai egymással versenyezni, hogy valami nagyszerűvel fejezzék be az 1879. évi farsangi idényt, hogy ők nyerjék el a kritika által nyújtott pálmát!

A jogászbál s az egyetemi hallgatók bálja a bécsi polgárok körében kivívott jó hírnevükhöz méltán ez évben is fényesen sikerültek. A nemzeties jellegű lengyel-bál ez idényben is a bécsi haute volée központja volt.

Csodálatos, hogy a magyar-bál eddigelé első helyen áll aristocratus jellegét illetőleg; egy bál sem képes annyi királyi fenség s „excellenz“ megjelenésével dicsekedhetni, mint az; mi a bécsieket nemkevessé boszanthatja. — Az e héten megtartandó „Concordia-Ball“, a literatusok s hirlapírók bálja. Az „Industriellen-Ball“, ra melyet a múlt évben a királyi pár is szerencsétlenül megjelenésével, nagyszerű előkészületeket tesznek; ezek fognak e tekintetben a magyar-bállal vetekedhetni.

Nem kisebb az élénkség, mely a színészet körében uralkodik. Szerencsésen választott darabok csábítják kellemes zenéjükkel, a gyönyörök s élvezetek tengerének hullámaiban uszó halandót a Carlés wídeni-színház partjai felé; ott Link kisasszony Suppével „Boccaccio“ ban, itt Geistingerné Offenbachchal „Favart asszony“-ban ülnek diadalmaik ünnepeit. — A várszínház repertoirejában a hét év óta elő nem adott „Don Carlos“ nyújt élvezetteljes órákat a Schillerbarátnak, kellemes változatosság a Strauss zene s a sima parquetteken nyilsebesen towarepülő tánczolóok bálmalása után.

Mig az operaház, ha nem is csalogányokkal, de a drezdai színház kalitjából kirepült pacslrtával, a méltóság-teljesen éneklő Schuch-Proska asszonynyal iparkodik üres padjaiba nézőket csábítani; azalatt a külvárosi színházakban négerek vagy magokat „Estudiantinák“-nak nevező spanyol vándorlegények örvendeztetik a sors nehézségeivel küzdő igazgatók pénztárát.

Nincs kétség, benne hogy a Bécsben tartózkodás kellemes órákat nyújthat a halandónak és szórakozást, ha — agyát a pestis miasmáitól áthatott nyomasztó gondolatok mernék zavarni.

R. I.

zás nélkül; — az az óta letelt három hét constálta nézetemet s elégtételt szolgáltatott akkor közzétett véleményemnek, melyen, egy helybeli néhány ifju orvosból alakult consortium összezdulva, jónak látta a „Z. L.“ f. hó 18 ik számában ellenemben egy czikkel lépni föl, mely a kérdés lényegét teljesen érintetlenül hagyva, távolról sem czáfolata az én állításomnak, hanem igen — alakja és irányánál fogva az orvosi méltóságnak és az általános műveltség fogalmának is szenvedélyes és nyers megsértése.

Ily ténre ezen urakat követni, nem fogom s ily fegyverrel való harc komoly gondolkodásom és saját műveltségi önérzetemmel nem férvén össze — ezenel kijelentem: mikép nem tekinthetvén az ügyet több nyilvános vita tárgyának, a tollat benne végkép leteszem.

S.-a.-Ujhely, 1879. február 25-én.

Dr. Schön Vilmos.

A vidékről

— a „Nagyerdő tájának vízszabályozási ügyében. —

Magyar-Jesztreb, febr. 20.

Vidékünkön jelenleg a napi beszélgetés legérdekesebb tárgyát a vízszabályozás kérdése képezi. Az ugynevezett „felső-bodrogi folyamszabályozási társulat“ oly kombinatiókba iparkodik vidékünket bevonni, melyek a felvidéken ugyan üdvösek lehetnek, de melyeket az alvidék, jelesül: Szürnyegh, Imreg, Nézpest és a „nagyerdei“ közbirtokosság nemcsak, hogy nem ohajt, de egész erejéből tiltakozik ellenök, mint szükségtelenek sőt veszélyesek és jogtalanok ellen.

Igy, míg másrészt egyéb tervek mellett hallomás szerint a felvidéken 18 öl szélességben épült töltést folytatni akarnak lefelé, másrészt már jóelőre is bevonni szándékoznak minket a társulati kötelekbe s annak terheit reánk róni már megis kísérlettek.

Hogy ezek ellen tiltakozni alapos okunk és jogunk van az alábbi igazolhatják.

Maga a vízszabályozás tagadhatatlanul felette üdvös közgazdasági védezköz, ha annak megvalósítása által aztán a kellő czél biztosittatik; de míg egyrészt, olyan töltést, mely e lapályos vidéken létező folyamok időnkinti árait feltartóztatni képes legyen, legfőlebb csak képzelné, de valósággal előállítani teljes lehetetlen: — másrészt a töltések lejjebb hozatala, a képzelt haszon helyett, felszámíthatatlan kárt okozna; — mint az már sok szabályozott vidéken s legközelebb a garanyi határban szomoruan tapasztalható; hol t. i. minden jelentékenyebb áradás alkalmával, a bős elem mintegy kigunyolva az emberi erőlködést, felülemelkedik a töltésen s szétesap a síkságra, honnét aztán, az utjában álló töltések miatt apadáskor sem térhetvén vissza a mederbe: kint reked; minek következtében a szabályozás előtti gyönyörű termékeny garanyi rétség semmivé lett, hasznavehetetlen mocsárrá silányult, végtelen kárára a község lakosságának, melynek világos és keserű okai vannak a szabályozás elleni panaszos és átkos zugolódásra. Sőt Szürnyegre fekvésénél fogva még veszélyesebb lenne a töltések lejjebb hozatala, a mint Garanyra is; amennyiben e község nyugot és dél felől dombok és hegyek által lévén körítve, a hó- és esővíz a község körül fut le a kelet felé eső kanálisba; azonban, ha töltés vonatnék a kanális partjára, az olykor kint rekedő víztömeg az esővíz által ugy felszapo odik mihamar, hogy általa egész bizonyossággal kiöntetik a falu. Kérdezzük: ki merne ezek iránt felelőséget vállalni? Sajátságos, hogy az ily veszedelmes körülményeket még mostanság sem veszik tekintetbe a társulati közegek. — Ilyen az önzés! . . .

Mínthogy pedig nagyobb áradások leginkább csak hóolvadáskor történnek: viz általi megkárosulásunk, még eddig csak ritkán jöhet figyelembe s nekünk a tavaszi áradás csak használ, mert termékenyülnek általa réteink, sőt a Nagyerdőn tavaszi árvíz nélkül felényi széna sem várható, mint különben.

Ezekből tiltakozásunk helyessége, azt hiszem eléggé világos.

Jogi szempontból tekintve a dolgot: a jelzett tiltakozásra annyival is inkább érezzük magunkat jogosultsággal bírni, amennyiben a folyamszabályozás keletkezésekor az alvidék, jelesül: a szürnyegi, imregi stb. határok, a nádori bíróság által teljesen figyelmen kívül hagyattak, — az árterületbe fel nem vétették; amiről tanuskodik a kormánybiztos által készített „Emlékirat“ is (45. lap, 6-ik kikezdés). A Nagyerdő jelenleg is kezdetleges szabályozása, csakis 1869-ben eredt s egyedül a gróf Buttler-féle birtokra vonatkozhatik; amennyiben Buttler gróf a szabályozó társulattal, az illető községek s a többi birtokos társak megkérdezése, azoknak tudta s beleegyezése nélkül lépett szövet-ségre. (Emlékirat 43. lap 4. sz. és 44. lap, 7. sz.); amely szövetkezésnek azonban — amint tudva van, semmi jótékony következménye sem lett; sőt annak nevezett gróf keserűen adta meg az árát.

Teljességgel nem állunk tehát semmiféle társulati kötelekben s az ugynevezett szabályozás áldásos eredményét nem is élveztuk, de nem is óhajtuk azt, mint ránk nézve csak világos kárt s mindamellett, minden igaz ok nélkül, egyszer csak nyakunkra vannak küldve az „Ártéri birtokívek.“ — Tehát, fizessük immár az ártért, ugy-ebár?!

Hercz Ármin 50 kr., Bergl Fülöp 50 kr., Vesseli Adolf 50 kr., Sugár József 50 kr., Gertler Soma 80 kr., Frenkel Lajos 20 kr., Vertácskó Mihály 20 kr., Bohos Kálmán 30 kr., N. N. 20 kr. — Összesen: 96 frt, 80 kr.

Ezen öszi szegeket, mint jótékony felülfizetésért fogadják a t. adakozók az ipartársulat hálás köszönetét.

Az ált. ipartársulat választmánya megbízásából

Lángh Nándor.
ipartársulati jegyző.

Különfélék.

Városunk társadalmi életére nézve nem csekély fontosságú eseményt jelzünk, midőn köztudomásra hozzuk: hogy jóra való elemei egy oly szövetségnek veték meg közelebb alapját, mely hivatva lesz hangversenyek, műkedvelői színelőadások stb. időnkénti rendezése által a szép és jó iránti érdeket folytonosan ébren tartani s az összetartás szellemét minél szélesebb köre kiterjeszteni, remélve, hogy eképp mégis csak megszűnik azon abnormis helyzetét, melynek káros hatását mindannyis orvászárunk, valahányszor egy-egy életre való eszme elbukását kellett megélnünk s szomorkodnunk azon tehetetlenségben, mely nehezebb napokban, mindenütt, csaknem önmagában kereste az erőt és vigasztalást. Egészséges viszonyok között sok dolognak nem lett volna szabad megtörténni, a mi nálunk végbement s válságaink közepette gyógybalzsamot éppen onnét nem merithettünk sebeinkre, melyek enyhítése első sorban is mindenütt a társadalom feladatai közé tartozik. — De ne ismétljük itt a százszor elmondottakat, örüljünk inkább a jelzett kezdeményezésnek, mely most az egyszer már tul ment a megbeszélésen s létezésének az által is jelét fogja adni, hogy jövő márcziushó 6-án a helybeli önk. tűzoltó-egylet javára s a díszletek költségei fedezésére színelőadást rendezend. Az előadásra három egy felvonásos darab van ki tűzve; czimszerint „A másoló“ „A dicsőség bajjal jár“ s „Anőgyűlölő“. Az előadást táncz fogja követni, melyben már magában is annyi vonzerő van, miszerint egy pillanattal sem kételkedhetünk az est multságának sikerében.

A város képviselő testülete végre elhatározta a „Magyar korona“ magtárszerű termét akképen átalakítani, hogy az minden idevágó igénynek megfelelően. E czélból egy küldöttség bizatott meg, mely az átalakításra nézve véleményes jelentést fog beadni, melynek alapján az előmunkálatok legott kezdetüket veszik. Az átalakításnál fő suly fektetendő arra, hogy az mindenképp felett egy színház kellekeinek feleljen meg s mellék helyiségekkel is ellátassék. Az ily színházaknak tánczteremmé alakítása könnyű szerrel történik; amennyiben a lejtős földszinti tér a színpad magasságával egy niveauban hoztatván, a pallózat egészen vízirányos alakot nyer. Ugy halljuk ez átalakítási munkálatokra 8—10 ezer forint van előirányozva, de kerüljön bár többre, az áldozatot meg kell hozni, mert általa oly közszük-

ségem lesz segítve, melyet a fokozott igényekkel szemben, tovább már nem lehet nélkülözni.

Hangverseny. Ügybuzgó férfiak, az itteni ref. iskola javára márcziushó 15-én ének-, zene- és szavalati hangversenyt rendeznek a megyeház termeiben. A program és meghívók már a legközelebbi napokban szét küldetnek, azonban előre is mondhatjuk: hogy a műsorozat igen gazdagon és változatosan van összeállítva. — Eltekintve a szent czéltól, fiavan gyülemben veendő: miszerint e hangverseny ama nagy történelmi nevezetességű nap 31-ik évfordulóján tartatik, mely monumentális alkotásai által hazánk legszomorubb, de egyszersmind legdicsteljesebb korszakára emlékeztet. Tehát a jótékonyosság érzetén kívül, hazafias tekintetek is indokul szolgálhatnak arra: hogy a t. közönség minél nagyobb számmal vegyen részt e — mondhatnók — kegyeletes nemzeti ünnepélyben

Előleges jelentés tudatja velünk: miszerint „a világ első koncert-énekesnője“, Patti Sarolta Grün M. J. a bécsi cs. k. udvari opera karnagya, hegedű; De Munk Ernő, a weimári nagyherceg kamara-művésze gordonka s Löwenberg Ernő zongora-művész közreműködése s Bosoni párizsi zongoratanár kísérete mellett S.-a.-Ujhelyben jövő márcz. 22-én hangversenyt ad. Jegyek iránt Kállay Lajos könyvtáránál előre intézkedhetni. Helyárak: Körszék 3 frt. Zártszék 2 frt s földszinthely 1 frt. A hangverseny műsorozata következő: 1. Trio, D-mol Mendelssohn. — 2. Ecolied. Eckert, énekli: Carlotta Patti. — 3. a) Reverie, b) Tarantella, Vieuxtemps, hegedűre Grün M. J. ur. — 4. a) Mazurka, b) Polonaise, Chopin, zongorára Löwenberg E. ur. — 5. Bolero — Verdi „sicilianische Vesper“ operájából. 6. a) Piece — Vidors, énekli Carlotta Patti, b) Nocturne Chopin, gordonkára De Munk ur. — 7. Viens mon ceurr Gounod, d'après le Cantique de Salomon, dal — de Munk gordonka kíséretével énekli Carlotta Patti. — 8. Rhapsodie hongroise — Hauser hegedűre Grün M. J. ur. — E hangverseny kétségkívül nagy művelzetet ígér, azonban fölkérjük Kállay urat: hogy ugy a közönség, mint a művészek érdekében a helyiség berendezésére több figyelmet fordítasson s különösen a rozzant ablakokat feldoztassa be, mert az azokon betoluló légáramlat bizon senkinek sem szolgálhat egészségére. Ha a t. művészek a befolyó jövedelmökből egy részt hajlandók volnának jótékony czélra felajánlani akkor megnyerhetnék a megyeház termét, mely ha valamivel kisebb is a korona terménél, de legalább tisztességes kinézéssel s a mellett meglehetősen akusztikával is bír.

+ **A sorozás.** az ujhelyi járásban is befejeztetett s a közös hadseregbeli létszám (105) ki került, míg a honvédséghez 18 egyén osztatott be.
+ **A felfordult** időjárás illusztrálásul szolgál az is, hogy a mult csütörtökön, midőn nálunk a legszebb verőfényes nap volt, Munkácson — egy onnét érkezett sürgöny szerint — egésznapon át esett; ellenben pénteken, a mikor nálunk csak ugy ömlött a havas eső, Munkácson gyönyörű idő volt.
× **Az árvíz** kétségbeejtő alakot kezd magára ölteni s azon községek, melyek a veszélynek jobban ki vannak téve, ma-holnap viz alatt fognak állani. Igy a többek között: Szöllöskét s Borsit is fenye-

geti a veszélyes elem, Hardicsán, mint halljuk, 40—50 ház vízben áll; a sárospataki alsó határ valóságos tengernek néz ki és csak a tanyák, melyek kissé magasabb helyekre építvék, vannak még ki a vízből, de az ár itt is annyira növekedik, hogy ma-holnap a tanyákon sem lehet megmaradni. — Az Ujhely és Patak közti vasut-töltést is folyvást javitgatni kell, nehogy megrongáltassék s a közlekedés fenakadjon.

× **Rendőri hírek.** Kedden reggel virradóra Dolozselek mézes-kalácsosnak a „kispiacon“ levő boltját akarták feltörni ismeretlen tettesek s a külső ajtót már ki is feszítették, szerencsére azonban a belső üveg-ajtó is zárva volt s a betörni szándékozók valószínűleg meglepetéstől tartottak, mert munkájukat félbehagyták. Azt mondják, ahoz értó egyének kísérlették meg a betörést, mert a külső ajtó fölfeszítésénél valósággal systematicze jártak el. Ugyanezen éjjel a r. katolikus templom alatti egyik kisebb kereskedésben is viziteltek a sötétség óráit kedvelő bizonyos latogatók. Az ilyen és netaláni hasonlatok arra mutatnak, hogy az őrzőjártat jó volna egész éjszakákra kiterjeszteni; mert a ki rabolni akar, ezt még éjjel utáni három órán tul is megkísérli a most járó sötét éjszakákon. Az őrség pedig — ha jól vagyunk értesülve — csak éjjel utáni 3 óráig köteles czirkálni.

× **Erős villámlás** és menydörgés volt észlelhető folyóhó 17-én este nyugati és északnyugati irányban. A villám Kozmán egy fába is beütött, mely a közelében levő épülettel együtt elhamvadt. A gazdák bő esztendőre szoktak jósolni az ilyen korai természeti tünetenyekből; a kétségbeejtő időjárás azonban aligha nem az ellenkezőt látszik ígérni. Vajha mi volnánk hamis proféták!

+ **A sárospataki vártól** — tudvalevőleg — alagut vezet a regézi várig — Ez az alagut már érzi az enyészet kezét s a napokban a s. pataki r. katolikus templom közelében beszakadt egy helyen, a midőn éppen egy ottani lakos ment rajta keresztül, ugy hogy a megrémült embert, ki korántsem volt elkészülve a különös „sülyesztőre“ — csak nagy ügyel-bajjal tudták ismét nap világra hozni.

+ **Az aggasztó** esőzést a bor hazája: az „ungvári pinczék“ vagy jobban mondvá: a boros gazdák is szomoruan érzik, mert alig van egy-két pincze, melybe a viz be nem hatolt volna, egy némelyik — plane be is omlott. A ros hírek egymást érik mindenfelől.

Bodrogközi tudósítók írja: miszerint a Bodrog vizállása tegnap, tegnapelőtt néhány centiméternyit apadt, ellenben az agárdi rözse-gáton, mely a kiszakított töltés helyébe emeltetett, a Tisza árja bőségesen szűrődik át. Mondják hogy e töltés-surrogatum 8000 ezer forintjába került a társulatnak s azonkívül még kétezer igás és tizezer, kényszer utján kihajtott kézi napszámot emesztett fei.

Mult számunk tárczazikkébe több értelemzavaró sajtó hiba csuszván be, szükségét látjuk az utólagos kiigazításnak melynélfogva kézeik helyett képeik, schafen h. schlafen, binn h. bin kkrut-jában h. kör ut-jában olvasandó.

Hivatalos s magán árverési hirdetések díja, nemkülönbön olyanoké, melyek kiemelése nem kívántatik, 1—100 szög 1 1/2 kr. azonfelül 1 kr.

Kiemelt, keretelt rendes kereskedelmi s üzleti hirdetések díja, melyek kiemelése nem kívántatik, pedig egy □ centiméter 2 kr. Bélyegdíj mindenkor 30 kr.

HIRDETMÉNYEK.

Háromszorinál többszöri hirdetéseknel a díjmérséklés, valamint kívánatra különösen kiemelt hirdetéseknel a díjfölemelés esetről esetre, külön egyezkedés tárgyát képezi.

A „Kis hirdető“ rovatában kis, legfeljebb 5 sorig terjedő hirdetések díja, kinestári illetéket is bele értve 50 kr.

A tisztelt gazda uraknak szives figyelmébe

a fakerekek és néhány elkerülhetetlen öntött vasrész kivételével — egészen kovácsolt vasból készült, merítő kerék rendszerű

sorbavető-gépeket

ajánl

a csermelyvölgyi gazdasági gépgyár Kassán.

Raktár: Kornstein Ignác urnál S.-a.-Ujhelyben.

A fentebb említett sorbavető-gép leginkább csak hátulvezetéssel készítettik, kívánatra azonban előlvezetéssel is szállittatik. — Egy 13 soros sorbavető-gép súlya 400 kiló és húzásához egyenetlen téren is két közép nagyságu ló elegendő anélkül, hogy azokat váltani kellene.

A szállított sorbavető-gépeinkről számos elismerő levelek kezeink közt vannak.

Árjegyzékek és leírások kívánatra ingyen küldetnek. A megrendelések pontosan teljesítettnek.

A csermelyvölgyi gazdasági gépgyár igazgatósága.

Árverési hirdetemény.

Alólirt kir. végrehajtó a sátoralja-ujhelyi kir. törvény-
szék mint csödbírósnak 1864/1878. p. számú végzése követ-
keztében köztudomásul hozza: hogy miután a fele részben
Dr. Soltész János csödtömegéhez tartozó, a sárospataki 679.
számú tjkben felvett 3275 frt becsértékü, — valamint a sáro-
spataki 2345. számú tjkben felvett 200 frt becsértékü, — ugy
a sárospataki 2670. számú tjkben felvett 25 frt becsértékü, —
nemkülönb a végardói 125, 126, 127 és 130 számú tjkben
felvett 542 frt becsértékü ingatlanokra elrendelt árverés az
első napon vevők hiánya miatt eredménytelen maradt, annál-
fogva a sárospataki határban fekvő ingatlanokra, Sárospatak
város házához folyó évi márcziushó 10-ik napjának délelőtti
9 órája, s esetleg a következő napra, — és a végardói határ-
ban fekvő ingatlanokra Végardó községe házához 1879. évi
márcziushó 12-ik napjának délelőtti 9 órájára kitűzött 2-dik
határnapokon megtartani s azokon az árverés tárgyát képező
ingatlanok, az alólirtnak megtekinthető feltételek mellett, a
legtöbbet ígérőnek becsáron alul is leütetni fognak.
S.-a.-Ujhely, 1879. februárhó 10.

Ujfalusi Endre,
kir. végrehajtó.

A zempléni megyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbank

részvényesei folyó évi márczius 23-án

Sátoralja-Ujhelyben, a megyeház kis termében

délután 2 és fél órakor tartandó

IX-ik rendes

K Ö Z G Y Ü L É S R E

tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. A közgyűlési elnök és jegyzőkönyv hitelesítők megválasztása.
2. Az igazgatóságnak üzleti jelentése.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. Az évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az osztalék kiszol-
gáltatása iránti határozat.
5. Az igazgatóságnak adandó felmentvénye.
6. Az igazgatóságnak választás utjának kiegészítése.
7. A három tagú felügyelő bizottság és két pótag megválasztása.

Minden részvényes, aki akár személyesen, akár meghatalmazott által a közgyűlésen résztvenni
kíván, felkérjük: miként az alapszabályok 31-ik §-a értelmében részvényeit a le nem járt szelvények-
kel együtt, a közgyűlést megelőző napokban, az igazgatóságnál elismervény mellet letéteményezni
szíveskedjék.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1879. februárhó 18.

Az igazgatóság.

1-3

A „ZEMPLÉN” ujjonnan berendezett KÖNYVNYOMDÁJA

vállalkozik mindennemű könyvnyomdai
munkák, ugymint:

Esketési és bálimeghívók, tánczrendek, név-
jegyek, gyászjelentések, folyóiratok, köny-
vek, falragaszok, üzleti-tudósítások, árjegy-
zék, körlevelek, (Cirkulare,) étlapok,
vignettek, levélfejek és borítékok czimnyo-
másának elkészítésére.

Továbbá: egyleteknek, társulatoknak, pénz-
intézeteknek szükséges nyomtatványok ug-
ymint: alapszabályok, főkönyvek, évi és havi
kimutatások, részvények (szines alapnyo-
mattal) szelvények, napijegyzékek, nyugták,
utalványok, stb. a leggyorsabbban és a mű-
izlésnek teljesen megfelelőleg készítettnek.

Ugyszintén: mindennemű községi, hivatalos
és ügyvédi nyomtatványok, ugymint: jegy-
zőkönyvek, közgyűlési meghívók, idézvé-
nyek, kézbesítési iverk, adóssági felszólítások,
letár, kötelezvények és egyéb
e szakmába vágó nyomtat-
ványok elkészítése elfo-
gadtatik.

HIRDETMÉNY.

A sátoralja-ujhelyi takarékpénztár

ÉVI KÖZGYÜLÉSÉNEK

az intézet helyiségében megtartására **1879-ik évi márcziushó 25-ik napjának d. e. 10
órája** tüzetvén ki, erről a t. részvényesek azzal értesítettnek, miszerint az alapszabályok értelmében (19. §.)
a közgyűlést megelőző napon jogosultságaikat az igazoló bizottság előtt, az intézet helyiségében, felhatalmazásuk
vagy mentő okirataikkal bizonyítani el ne mulasztják.

Tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a múlt évi forgalomról s az év folyamán tett intézkedésekről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, az intézeti vagyon leltározása, a számadások megvizsgálása és a nyere-
mény felosztása felett.
3. Az évi számadások megvizsgálása s a nyereség felosztása iránti intézkedés.
4. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak 3 évrei megválasztása.
5. Az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, netán benyújtandó indítványok tárgyalása.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1879. februárhó 21-én

Dókus József,
intézeti elnök.

„Szerencsvidéki Takarékpénztár” mint részvénytársaság részéről van szerencsém tudomásra hozni, miszerint az

évi rendes közgyűlés

megtartásának határideje és helyeül 1879. évi február hava 27-ik napjának délelőtti 9 órája, Szerencsen a „Csillag” című vendéglő helyiségében kitűztetvén, arra a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy: ki a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottja által megjelenni szándékozik, köteles az alapszabályok 26-ik §-a rendelkezéseihez képest, részvényeit — közgyűlés tartamára — februárhó 26-ik napjának délutáni 6 órájáig az igazgatóságnál, a pénztár helyiségében étetemenyezni.

Tanácskozás tárgyai lesznek:

1) Az 1878. évi üzletéről szóló igazgatói jelentés s ezzel kapcsolatban készített 1878. évi forgalmi, vagyon-mérleg és jövedelmi kimutatások, — valamint a tiszta nyereségy felosztását tárgyzó indítvány és jelentésnek átvizsgálása, azok feletti határozathozatal, — az igazgatóság- s felügyelő-bizottságnak 1878. évi üzletében működésök tekintetében adandó felmentésre, avagy esetleg az alapszabályok értelmében eljárás megállapítására is kiterjesztendőleg.

2) Az alapszabályok értelmében 3 év lejártával leköszönt igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak — újboli választás utáni megválasztása.

Kelt Szerencsen, 1879. februárhó 10.

Ternyey Pál,

igazgató.

2-2

A Kazinczy-utcában 515. szám alatti emeletes házban több emeleti és földszinti lakrészek folyó évi áprilishó 24-től kezdve bérbe adandók.

Értekezhetni alólirotnál.

Sátoralja-Ujhely, 1879. februárhó 9.

Némethy Menyhért,

izr. hitk. jegyző.

3-3

Meghívás

A Szegi gőzmalom részvény-társaságnak

SÁTORALJA-UJHELYBEN

1879. márcziushó 25-én délután 2 órakor

a zempléngyi krsk. ipar-, trmény- és hitlbank hlyiségébn tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

A közgyűlés tárgyai:

- 1) A közgyűlési elnök megválasztása.
- 2) Az igazgatóság üzleti jelentésének tárgyalása.
- 3) A felügyelő-bizottság jelentésének közzététele.
- 4) A mérleg megállapítása, a nyereségy felosztása és az osztalék meghatározása.
- 5) Az igazgatóság részére kiállítandó felmentési határozat.
- 6) Az alapszabályok értelmében kilépendő egy igazgatósági tag megválasztása.
- 7) Az ideiglenes harmadrészjegyek kicserélésére kitűzendő határidő megállapítása.

Kelt Sátoralja-Ujhely. 1879. februárhó 12. én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

9. §. A közgyűlés áll azon részvényesekből, kik a közgyűlés előtti időben részvényeiket az igazgatóságnál ellennyugta és szavazati jegy mellett letéteményezték.

2-2

A sátoralja-ujhelyi

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELEGYLET

1878-ik üzletévi mérlege.

Folyó szám	Fő-könyv lapja	Vagyon	frt	kr.	frt	kr.	Folyó szám	Fő-könyv lapja	Teher	frt	kr.	frt	kr.
1	65	Pénzkészlet			5122	60	1	1	Részvénytőke			100000	—
2	58	Váltók			380070	09	2	57	Betét	215953	92		
3	67	Kötvények			40768	—	3	66	„ után tökesített kamat .	7096	94	223050	86
4	63	Előlegek			10697	43	4	68	Iskolai betét	1121	39		
5	24	Alakulás	540				5	48	„ „ után tökesített kamat	36	25	1157	64
6		„ leírása 20%	270		270	—	6	32	Fizetlen osztalék			12	—
7	19	Felszerelés			822	85	7	26	Tartaléktőke			4073	70
8	50	Ércpénz			282	54	8	49	Viszleszámitolás			94210	—
9	51	Értékpapir			854	62	9	75	Folyó-számla-hitelezők . . .			1100	—
10	75	Folyó-számla-adósok			780	15	10	53	Bélyegadó			221	96
11	73	Megtérítendő költség			109	29	11	21	Felügyelők			150	—
12	53	Bélyegadó			213	81	12	58	Leírások			813	—
13	56	Folyó-számlán kamat			14	06	13	21	Igazgatói jutalék	1520	—		
14	71	Hivatalnoki előleg			36	—	14	21	Hivatalnoki jutalék	220	—		
							15	18	Jótevény czélok	150	—		
							16	26	Tart. tőke 1878-ki nyeresémből	1362	28		
							17	32	Egyenleg	12000	—	15252	28
					440041	44						440041	44

Sátoralja-Ujhely, 1878-ik év decemberhó 31-én

Englaender Mihály,
könyvelő.

Ember Ernő Mihály,
pénztárnok.

Krausz Náthán,
igazgató.

Jelenek,
igazgató.

Erényi,
igazgató.

Chyzer,
igazgató-elnök

Gansler,
igazgató.

Lövy,
igazgató.

Rosenberg,
igazgató.

Ezen mérleget a fő- és mellék-könyvekkel összehasonlítván, helyesnek s egyezőnek találtuk.

Fábry Károly,
felügyelő.

Zinner Henrik,
felügyelő.

Stich Lajos,
felügyelő.